

T Diel Jeugdbeleid monitor Tussenrapport 23-26

Sjoerd de Vries
KNOF - Kennislab Noordoost Friesland
<https://kennislabnof.frl>

augustus 2026
Enschede

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	1
2. JEUGDBELEID MONITOR	2
2.1 Inleiding	2
2.2 Het jeugdbeleid impactmodel	3
2.3 De monitor werkwijze	5
2.4 De gereedheidskist	5
2.4.1 Online jeugdbeleid vragenlijst manager	6
2.4.2 Online Jeugdbeleid dashboard	6
2.5 Tot besluit	7
3. GIS-WERKWIJZE 2022-2026	8
3.1 Ontwikkelen van het GIS impactmodel	8
3.2 Monitoring van de GIS-werkwijze 2021-2026	9
3.3 Ervaren effecten	10
3.4 Verbeterpunten	12
3.5 Waardering van de GIS-werkwijze	13
3.6 Aanbevelingen	13
4. JONGERENWERK VO 2025-2026	14
4.1 Ontwikkelen van het Jongerenwerk VO impactmodel	14
4.2 Inzet Jongerenwerk VO	15
4.3 Ervaren effecten	17
4.4 Verbeterpunten	19
4.5 Waardering van de Jongerenwerk VO werkwijze	19
4.6 Aanbevelingen aan professionals	19
5. TOT BESLUIT	21

1. INLEIDING

Jeugdbeleid van de gemeente Tytsjerksteradiel heeft als doel bij te dragen aan een veilige, gezonde en kansrijke omgeving voor alle kinderen en jongeren, kortweg de jeugd. Het gaat om jeugdzorg, jeugdwerk, onderwijs, sport- en cultuur, gezondheid, armoede, maar het kan ook gaan om activiteiten en regels vanuit ruimtelijke ordening, economie en veiligheidsbeleid.

Een onderdeel van jeugdbeleid is de Jeugdbeleid Monitor, hier kortweg de JB-monitor. Dit is een monitor die op jeugd gerichte werkwijzen in samenhang volgt, evalueert, om zo ervan te leren en continu te verbeteren. Met deze JB-monitor:

- verminderen we kosten van monitoring, evaluatie en verantwoordingstrajecten,
- versterken we het lerende vermogen van jeugdbeleid, en
- dragen we bij aan kwaliteit (efficiëntie, effectiviteit en innovatievermogen) van jeugdbeleid.

De JB-monitor is een gezamenlijk initiatief van de gemeenten Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel.

De JB-monitor is ontstaan vanuit de GIS-proeftuin en wordt in 2025-2026 verder ontwikkeld en getest binnen: de GIS-werkwijze (Gebiedsregisseur in de School), POH-Jeugd (Praktijkondersteuner Huisartsen Jeugd), en Jongerenwerk VO.

- In de GIS-werkwijze zijn binnen basisscholen vaste gebiedsteammedewerkers voor een aantal uren per week binnen de school aanwezig als (1) ‘jeugdzorg’ aanspreekpunt voor ouders en kinderen, (2) regisseur van jeugdzorg trajecten en (3) kennispunt voor het adviseren en begeleiden van de school om welzijn en ontwikkeling van jeugd te bevorderen. In dit rapport noemen we deze medewerkers GIS-werkers.
- In POH-jeugd zijn in huisartsenpraktijken vaste praktijkondersteuners aanwezig die aan ouders en jongeren laagdrempelig advies en kortdurende begeleiding/ondersteuning bieden rond psychosociale, psychische, gedrags- en opvoedingssituaties.
- In het Jongerenwerk VO traject zijn binnen en buiten vo-scholen vaste jongerenwerkers een aantal uren per week voor jongeren aanwezig als aanspreekpunt, vertrouwenspersoon en/of coach. Deze jongerenwerkers organiseren en ondersteunen ook activiteiten die bijdragen aan welzijn van jongeren.

Met deze tussenrapportage beschrijven we ervaringen met de GIS-werkwijze en het Jongerenwerk VO binnen de gemeente Tytsjerksteradiel in de periode 2021-2026.

- In hoofdstuk 2 beschrijven we de JB monitor en de gebruiksmogelijkheden ervan.
- In hoofdstuk 3 beschrijven we ervaringen met de GIS in de afgelopen vijf jaar.
- In hoofdstuk 4 beschrijven we ervaringen in de afgelopen jaren met het Jongerenwerk VO in de gemeenten Achtkarspelen en Tietjerksteradiel.
- In hoofdstuk 5 geven we een aantal aanbevelingen voor de verdere ontwikkeling van deze monitor als bijdrage aan de impact van jeugdbeleid.

Dit is een tussenrapport. Het geeft verslag van resultaten van vragenlijsten. Het bespreken van verhalen achter zulke resultaten, het trekken van lessen en het vertalen van lessen naar de praktijk zijn volgende stappen.

2. JEUGDBELEID MONITOR

2.1 Inleiding

De Jeugd beleid monitor (JB-monitor) is gebaseerd op de ‘Theory of Change’. Hierin staat het proces centraal: wat zijn doelen, welke werkwijzen worden ontwikkeld, wat gebeurt er en welke effecten zien we? We gebruiken de Monitoren Evalueren en Leren aanpak (MEL Method) die door het Europees Instituut voor Innovatie en Technologie (EIT) is ontwikkeld en hebben deze aangepast voor lokaal jeugd beleid.

De centrale vragen van de Jeugd beleid monitor zijn de volgende.

- Wat is de impact van jeugd beleid?
- Welke lessen leren we?
- Hoe kunnen we jeugd beleid op basis van deze lessen verbeteren?

De belangrijkste kenmerken van de JB-monitor zijn de volgende.

- **Werkwijzen worden in samenhang gemonitord.** Werkwijzen hangen met elkaar samen en beïnvloeden elkaar. We hebben een jeugd beleid impactmodel ontwikkeld die impact van jeugd beleid werkwijzen in samenhang beschrijft. Dit model beschrijft werkwijzen zelf, het gebruik ervan, ervaringen, en effecten. Voor elke werkwijze worden gemeenschappelijke variabelen en maatstaven gebruikt. We gebruiken zover mogelijk dezelfde vragenlijsten, bijvoorbeeld om jongeren of ouders te vragen naar ervaringen. Ook worden procedures en werkwijze voor het verzamelen, analyseren en gebruiken van resultaten op elkaar afgestemd.
- **De basis is het Brede Welvaart model.** Het Brede Welvaart model wordt op nationaal en regionaal niveau gebruikt om de ontwikkeling van welzijn van mensen te volgen. Brede welvaart wordt door bureaus als CBS, Planbureau voor de Leefomgeving en Planbureau Fryslân gemonitord. Ons jeugd beleid impactmodel maakt voor het beschrijven van effecten gebruik van dit brede welvaart model. Op langere termijn kunnen we zo impact van jeugd beleid binnen brede welvaart inzichtelijk maken. Ook kunnen we gebruik maken van de data en analyses die door bureaus als het CBS worden geleverd.
- **De monitor heeft als doel (samen) te leren.** De JB-monitor bestaat onder andere uit interviews, workshops, en symposia waarin professionals samen resultaten en lessen bespreken. Lessen worden geleerd en werkwijzen in samenhang continu verbeterd. Professionals hebben een ‘slim dashboard’ waarmee ze zelf vragen kunnen stellen aan ‘de data’.
- **De JB-monitor wordt zo breed mogelijk ingezet.** Monitoren en leren zien we als een continue professionalisering van jeugd beleid en als een basisproces in elke werkwijze. In contracten met relevante organisaties wordt indien mogelijk deelname aan de JB-monitor verplicht gesteld. Deelname van niet gesubsidieerde organisaties wordt bevorderd.

De monitor bestaat uit drie componenten:

- **Jeugd beleid impactmodel** dat de impact van jeugd beleid beschrijft;
- **Monitorwerkwijze** dat instrumenten, protocollen en werkwijzen beschrijft;
- **Jeugd beleid dashboard** waarmee we data verzamelen en analyseren.

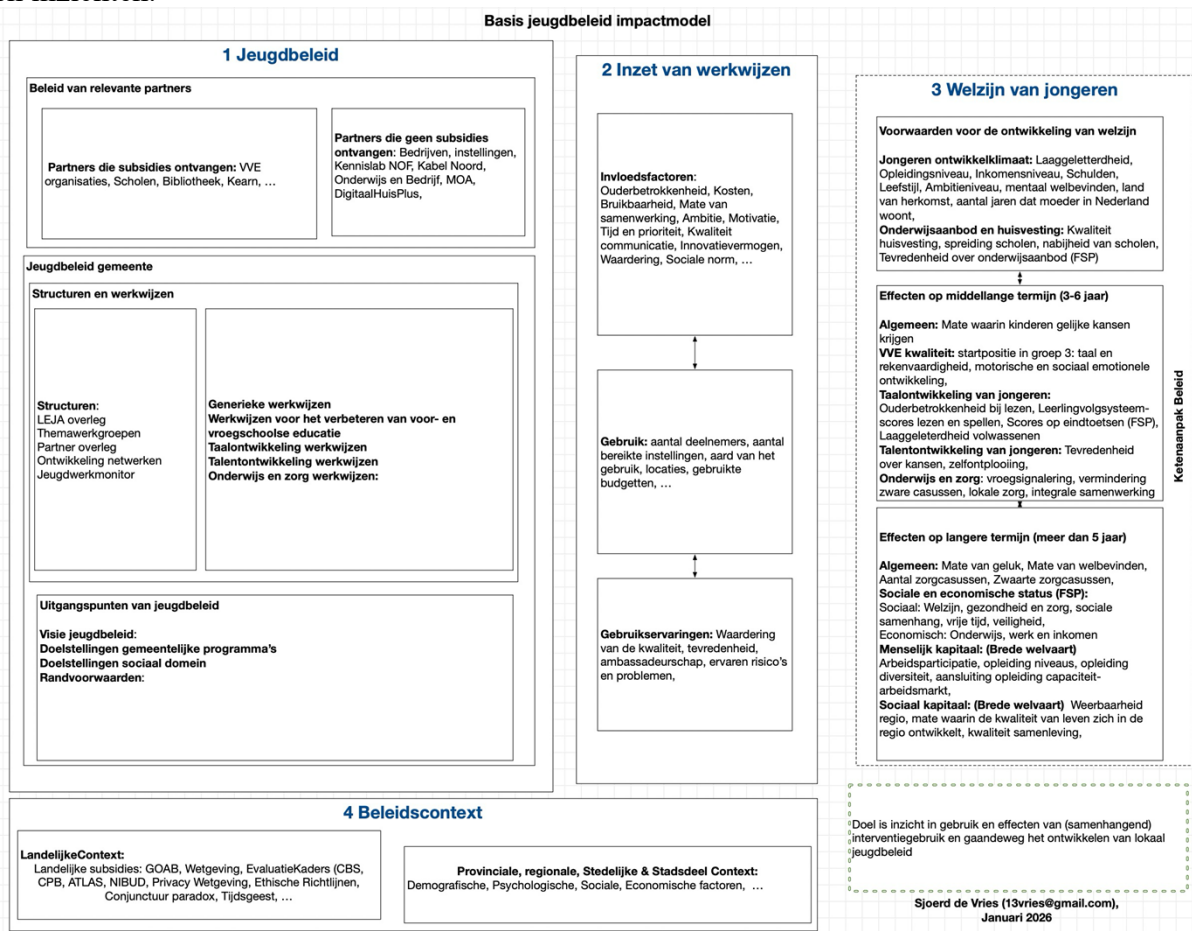
Deze drie componenten beschrijven we in de volgende paragrafen.

2.2 Het jeugdbeleid impactmodel

Bij impact gaat het kortweg om wat er in de gemeente verandert als gevolg van wat we doen. We zien impact van jeugdbeleid als:

- het ontwikkelen van structuren en werkwijzen,
- het inzetten van werkwijzen,
- en effecten op het welzijn van jongeren als gevolg ervan.

Om dit allemaal in samenhang te beschrijven, hebben we het ‘Basis jeugdbeleid impactmodel’ ontwikkeld. Dit model is continu in ontwikkeling en wordt aangepast op basis van ervaringen en inzichten.

Figuur 1 Het jeugdbeleid impactmodel

Het model bestaat uit 4 grote blokken. We beschrijven hier de blokken in meer detail.

Blok 1: Het jeugdbeleid

In dit blok gaat het om structuren en werkwijzen die binnen jeugdbeleid worden ontwikkeld in samenhang met werkwijzen van ‘partners’. Werkwijzen maken elkaar mogelijk, versterken elkaar, of werken elkaar soms ook tegen. Inzicht in deze samenhang helpt om impact te versterken.

Binnen het jeugdbeleid maken we onderscheid tussen structuren en werkwijzen.

- **Structuren** zien we met name als (a) de inrichting van gebouwen en voorzieningen, (b) ontwikkelen van ‘organisatiestructuren’, zoals teams en taak- en rolverdelingen, en (c)

ontwikkelen van regels, werkwijzen en procedures. Structuren maken het ‘leven eenvoudig’, geven transparantie en duidelijkheid. Het gaat vaak om stabiele, duurzame en vastgelegde randvoorwaarden voor activiteiten.

- **Werkwijzen** zien we als manieren van werken, vaak het organiseren van werkwijzen met een begin- en eindpunt, een eigen budget en concrete doelen. Het gaat binnen het jeugdbeleid om werkwijzen die gestimuleerd dan wel ondersteund worden door de gemeente. GIS, POH-Jeugd en jongerenwerk VO zijn voorbeelden van werkwijzen.

Bovenin in het model vind je de partners binnen jeugdbeleid. Er zijn gesubsidieerde partners, maar ook veel partners die niet door de gemeente gesubsidieerd worden. Het kan gaan om bijvoorbeeld geloofsgemeenschappen, bedrijven, horeca, Kennislab NOF, Onderwijs in Bedrijf, en provinciale of landelijke instellingen. Ook deze zijn van belang voor het welzijn van jeugd en indien mogelijk nemen we die mee in de monitoring.

Blok 2 Inzet van werkwijzen

In het midden van het model staat de inzet van werkwijzen centraal.

- Bij **Gebruik** gaat het om variabelen zoals het aantal activiteiten, aantal deelnemers, locaties ervan, en kenmerken van deelnemers.
- **Invloedsfactoren** laten zien waar rekening mee gehouden moet worden bij het gebruik ervan. Zijn activiteiten voldoende bekend? Staan activiteiten goed bekend? Doen anderen ook mee?
- **Gebruikservaringen** vertellen ons wat deelnemers van de activiteiten vonden. Waren ze tevreden? Vonden ze het goed georganiseerd? Zouden ze activiteiten adviseren aan vrienden?

Dit blok helpt om de ontwikkeling van werkwijzen te begrijpen en gaandeweg verder te verbeteren.

Blok 3 Effecten

Aan de rechterkant van ons model vinden we het ‘effectblok’, welzijn van jongeren. Ook hierin hebben we een driedeling aangebracht.

- In het midden staan **Effecten op middellange termijn**. Dit zijn effecten die in de looptijd van een project of proeftuin of in een raadsperiode kunnen worden meegenomen. Een werkwijze heeft eigen doelen, maar al deze bedoelde effecten hangen nauw samen.
- Bovenin staan **Voorwaarden**. Deze voorwaarden bepalen mee effecten die werkwijzen hebben. Het gaat bijvoorbeeld om schulden en gokverslavingen. Soms kunnen ze in een werkwijze worden meegenomen, maar in de meeste gevallen zijn ze randvoorwaarden waarbinnen gewerkt moet worden.
- Onderaan staan **Effecten op langere termijn**. Het gaat hier om effecten die pas op langere termijn kunnen worden meegenomen. Het gaat hier bijvoorbeeld om de efficiëntie van jeugdzorg. We kunnen ook zelden directe effecten onderscheiden, dus dat een bepaalde werkwijze direct effect heeft op de mate waarin jongeren zich gelukkig voelen.

Samen beschrijven we met blok 3 aspecten van de ontwikkeling van het welzijn van jongeren in de regio Noordoost Friesland.

Blok 4 De beleidscontext

Blok 4 is de beleidscontext waarbinnen het gemeentelijk jeugdbeleid zich afspeelt. Deze context heeft veel invloed op het beleid, maar er kan weinig invloed op worden uitgeoefend. Vaak verandert deze context gedurende de looptijd. Wat gebeurt er met wetgeving, welke subsidieprogramma's komen er? Ook gemeentelijke verkiezingen spelen natuurlijk een rol. Hier hebben we onderscheid gemaakt tussen landelijke, provinciale en gemeentelijke, en de regiodeal beleidscontext.

Tot besluit

Samen vormen structuren en werkwijzen, het gebruik ervan en effecten de impact van jeugdbeleid. Het model wordt gaandeweg verder ontwikkeld op basis van ervaringen en inzichten. Werkwijzen worden toegevoegd, geïntegreerd, verduurzaamd in begrotingen, of afgesloten, afhankelijk van lessen die we leren. Het model is zo een middel om 'jeugdbeleid' verder verantwoord te ontwikkelen.

2.3 De monitor werkwijze

We onderscheiden zes activiteiten in de JB-monitor. De zes activiteiten zijn de volgende.

- **Werkwijze impactmodel ontwikkelen.** Indien nodig ontwikkelen we voor een werkwijze een specifiek impactmodel gebaseerd op het jeugdbeleid impactmodel. We houden bijvoorbeeld vijf interviews met betrokken professionals om op basis van hun kennis en inzichten een specifiek impactmodel te ontwikkelen.
- **Registratie van deelname.** Bij de inzet van werkwijzen kiezen we samen met professionals voor relevante indicatoren en richten een laagdrempelige registratie ervan in.
- **Ervaringen monitor.** Met de ervaringen monitor vragen we betrokken professionals en/of deelnemers naar ervaringen met de werkwijze. We gebruiken korte online vragenlijsten die door deelnemers worden ingevuld tijdens of na afloop van een traject. Dit kunnen professionals, leerkrachten, leerlingen en ook ouders zijn.
- **Ervaren effecten monitor.** Hiermee vragen we waarbij bijvoorbeeld jaarlijks betrokken professionals naar ervaren effecten. Deze ervaringen worden in sessies gebruikt om samen lessen te trekken, te delen en te gebruiken in een verdere ontwikkeling van werkwijzen. De vraag die we hier stellen is: doen we het goede? Deze kan bijvoorbeeld om de twee jaar worden uitgevoerd.
- **Effect monitor.** Met deze monitor beschrijven we op basis van bestaande data bijvoorbeeld vanuit het SCP, CBS, scholen, bedrijven en het FSP relevante effecten. Deze kan bijvoorbeeld eens in de vier jaren worden uitgevoerd.
- **Jeugdbeleid symposium.** Alle resultaten, ervaringen inzichten en ontwikkelingen worden gebruikt in de vierjaarlijkse Jeugdbeleid symposia waarin we samen met ook professionals van buiten lessen delen en werkwijzen samen verder ontwikkelen en verbreden.

Natuurlijk hoeven niet alle activiteiten te worden uitgevoerd. Maar van belang is wel dat deze JB-monitor is gericht op het samen leren en continu ontwikkelen van jeugdbeleid.

2.4 De gereedchapskist

De JB-monitor maakt gebruik van verschillende instrumenten. Binnen de gemeenten wordt bijvoorbeeld gebruik gemaakt van ISam, het informatiesysteem dat wordt gebruikt voor sociaal

werk en Wmo-indicaties. Betrokken organisaties hebben vaak eigen informatiesystemen. We beschrijven hier twee typische JB-monitor instrumenten die we gebruiken.

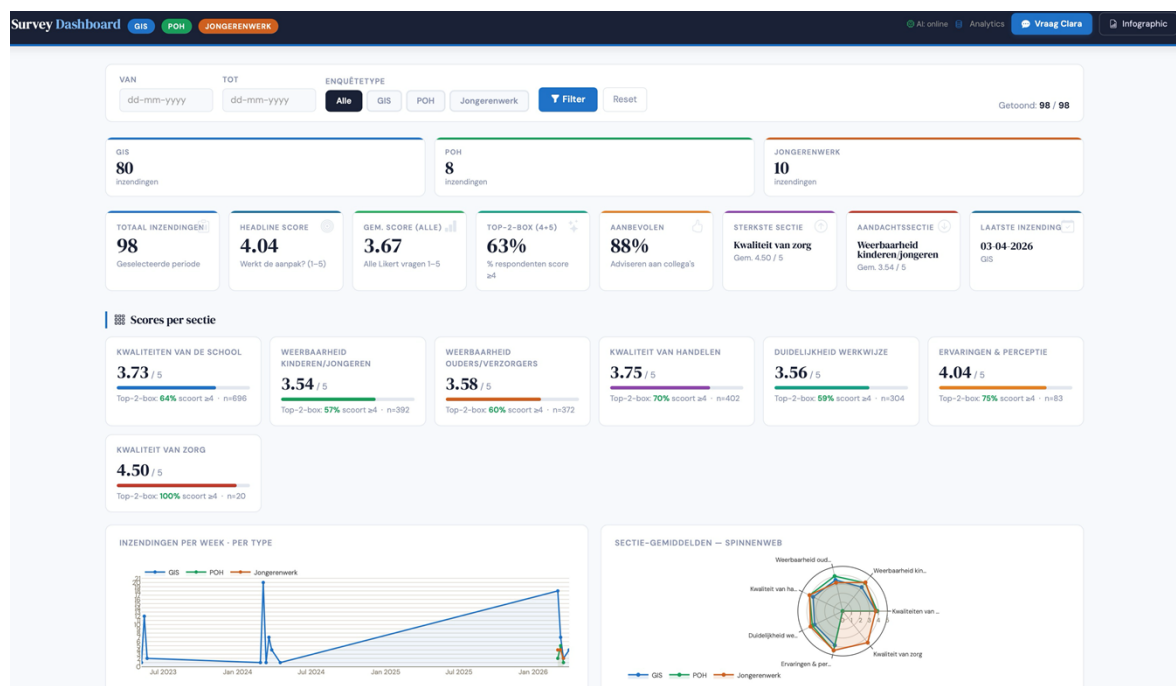
2.4.1 Online jeugdbeleid vragenlijst manager

Professionals vragen deelnemers, kinderen, jongeren, ouders en/of verzorgers, tijdens of na een traject naar hun ervaringen. Ze gebruiken daarvoor een online vragenlijst manager. Nadat ze toestemming hebben gevraagd, voeren professionals naam, email, bo/vo, en jongeren of ouder/verzorgende in. Professionals bepalen zelf wanneer de uitnodiging voor het invullen ervan wordt verstuurd. Professionals kunnen in het dashboard anoniem deze ervaringen inzien. Deze nemen ze mee in het verder ontwikkelen van werkwijzen.

2.4.2 Online Jeugdbeleid dashboard

Voor de analyse van ervaren effecten gebruiken we het jeugdbeleid dashboard. Dit dashboard wordt door professionals, maar ook andere betrokkenen gebruikt om data die door middel van interviews en vragenlijsten zijn verzameld te analyseren.

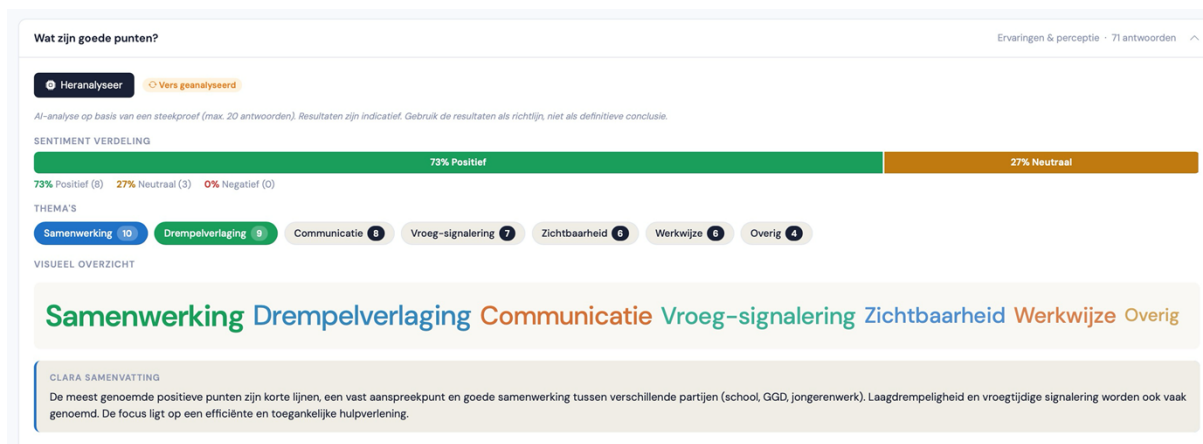
In het voorjaar van 2026 geeft het dashboard toegang tot de datasets van de drie GIS-studies (2023, 2024 en 2026) en de POH-JEUGD en jongerenwerk datasets van 2026. De werkwijzen kunnen in samenhang of afzonderlijk door gebruikers worden geanalyseerd.

Figuur 2 Het Jeugdbeleid dashboard

Het dashboard maakt daarnaast gebruik van Clara, een stand-alone data-analyse agent gebaseerd op het Gemma 3 LLM, ontwikkeld door Google. Dit LLM werkt stand-alone op het monitorboard platform en gebruikt en deelt geen informatie en data buiten monitorboard. Clara maakt alleen gebruik van de data die wordt toegeleverd, in dit geval de datasets. Dit maakt het als een analyse instrumentarium vrij betrouwbaar, we verwachten dat betrouwbaarheid ervan door het gebruik verder toeneemt. Professionals kunnen zelf hun vragen stellen aan de beschikbare data, aan zowel cijfers als open antwoorden. Zo zijn er in de studies tot aan het

voorjaar 2026 vanuit Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel rond 700 open antwoorden gegeven door de professionals op vragen zoals: ‘Wat zijn goede punten?’ en ‘Wat zijn verbeterpunten?’. Deze data staan zo desgewenst tot de beschikking van de professionals en andere betrokkenen bij het jeugdbeleid.

Figuur 3 Clara aan het werk

Naast deze drie instrumenten zijn er partner instrumenten. Partners hebben interne systemen waarmee data wordt vastgelegd. Met het gezamenlijk ontwikkelen en gebruiken van het jeugdbeleid impactmodel dragen we bij aan op elkaar afstemmen van deze instrumenten.

2.5 Tot besluit

In de analyses die we hier rapporteren is gebruik gemaakt van het dashboard inclusief Clara, de data-analyse agent.

3. GIS-WERKWIJZE 2022-2026

3.1 Ontwikkelen van het GIS impactmodel

Voor het monitoren van de impact van de GIS-werkwijze in 2021-2026 hebben we het GIS impactmodel ontwikkeld. Dit is gebaseerd op interviews uit 2022 met ongeveer 20 deelnemers van 9 scholen van de gemeenten Achtkarspelen en Tytjerksteradiel.

De deelnemers hebben de rol van een GIS-werker in 6 hoofdtaken beschreven.

- Je werkt mee aan het opbouwen van passende structuren in de scholen.
- Je doet mee op school.
- Je organiseert ondersteuning voor leerkrachten en professionals.
- Je organiseert ondersteuning van kinderen.
- Je organiseert ondersteuning van ouders en andere opvoeders.
- Je organiseert leren en het delen van lessen.

Met de antwoorden kun je een personeelsadvertentie opstellen.

Het tweede onderdeel betreft de taken van een GIS-werker. De volgende activiteiten moeten volgens de deelnemers centraal staan:

- Structuren op de scholen helpen bouwen.
- Meedoen op school.
- Ondersteuning leerkrachten en andere schoolprofessionals organiseren
- Ondersteuning aan kinderen organiseren
- Ondersteuning aan ouders en andere opvoeders organiseren
- Organiseren van leren en delen

Een school kan samen met de GIS-werker en andere belanghebbenden een keus maken voor activiteiten. Ook kan een basis set aan activiteiten worden opgesteld waar ieder GIS-werker zich aan moet houden.

Het derde onderdeel betreft factoren die naar verwachting het werk van de GIS-werker beïnvloeden. Het gaat hierbij om positieve en negatieve factoren. Deze zijn relevant, want een GIS-werker kan hier in overleg met andere betrokkenen rekening mee houden of te proberen deze te beïnvloeden. Ook helpen ze ons om te begrijpen waarom het in een situatie beter en minder goed gaat. Voor het categoriseren van de positieve factoren hebben we de volgende indeling gemaakt:

- Kwaliteiten van de school: Mate waarin er wordt geleerd, cultuur van de school, mate waarin de school een veilige plek is, inrichting van de zorgstructuren, en kwaliteit van verbindingen.
- Kwaliteiten van de GIS-werker: Kwaliteit van de communicatie en waardering van de GIS-werker.
- Kwaliteit van de zorgregie: efficiëntie, effectiviteit, en kwaliteit van samenwerking.

Bij het categoriseren van de negatieve factoren hebben we de volgende indeling gekozen:

- Cultuur: Cultuur in de regio en cultuur in de school.
- School: Fysieke ruimte en omvang van de school
- Zorg: Wet- en regelgeving, financiering, structuren, reputatie zorg, en reputatie overheid.
- GIS risico's: Rol van de GIS, commitment, en vertrouwen.

Aan veel van deze factoren kan worden gewerkt om zo de effectiviteit van de GIS-werkwijze te vergroten.

Het laatste onderdeel betreft de beoogde effecten. De deelnemers hebben met name de volgende effecten benoemd:

- Kwaliteit van de werkwijze: Duidelijkheid van de werkwijze, Kwaliteiten van de school, Laagdrempeligheid, en Imago van de jeugdzorg.
- Efficiëntie: Kostenbesparing en Vermindering van de casuscomplexiteit.
- Effectiviteit: Gelukkige kinderen, Weerbare ouders, en Kwaliteit van handelen.
- Nieuwe inzichten: Leren en delen

Het model als resultaat hiervan dat we hebben gebruikt voor de verdere monitoring wordt hieronder weergegeven.

Figuur 4 Het GIS impact model

Het geeft in het bijzonder (1) de activiteiten van een GIS-werker weer, (2) factoren die van invloed zijn op de activiteiten en (3) de effecten die professionals beogen.

In 2023, 2024 en 2026 hebben we GIS-professionals gevraagd door middel van vragenlijsten of ze de beoogde effecten ook bereiken en hoe dat nog beter kan. In de volgende paragrafen geven we hiervan resultaten.

3.2 Monitoring van de GIS-werkwijze 2021-2026

Ervaringen van professionals met de GIS-werkwijze zijn verzameld door middel van vragenlijsten gebaseerd op het GIS-impactmodel. De vragenlijst hebben we drie keer uitgezet onder de GIS-betrokkenen. GIS-betrokkenen zijn

- GIS-werkers: dit zijn jeugdzorg professionals die de GIS-rol op zich hebben genomen.

- IBers: dit zijn leerkrachten op scholen die de rol van interne begeleider op zich hebben genomen.
- School contactpersonen: dit zijn vaak schoolleiders die verantwoordelijk zijn voor de GIS-pilot op hun school.

De vragenlijst is uitgezet in maart-mei 2023, jan-maart 2024 en mei 2026. De tweede vragenlijst was vrijwel gelijk aan die van maart-mei in 2023. We hebben in de tweede en derde ronde vragen toegevoegd over de verdere ontwikkeling van de GIS. In de derde ronde hebben we ook gevraagd naar de verwachte efficiëntie en effectiviteit op langere termijn. In de 2026 ronde hebben 15 professionals aan de vragenlijst meegewerkt.

In de vragenlijsten ging het om ervaren effecten. Het gaat om effecten die de professionals zelf wilden bereiken. Er is ook gevraagd naar ‘het verhaal achter deze ervaringen’. We hebben in de tweede ronde de volgende vragen toegevoegd:

- Wat zijn ervaren problemen in de GIS-werkwijze
- Wat zijn ervaren goede punten in de GIS-werkwijze?
- Welke voorstellen hebben jullie om de GIS-werkwijze te verbeteren?

In vijf workshops in 2023-2025 zijn deze ervaringen besproken en samen met de deelnemers vertaald naar aanbevelingen voor het aanpassen van de GIS-werkwijze.

In de derde ronde in 2026 hebben we twee vragen toegevoegd over de kwaliteit van jeugdbeleid op langere termijn:

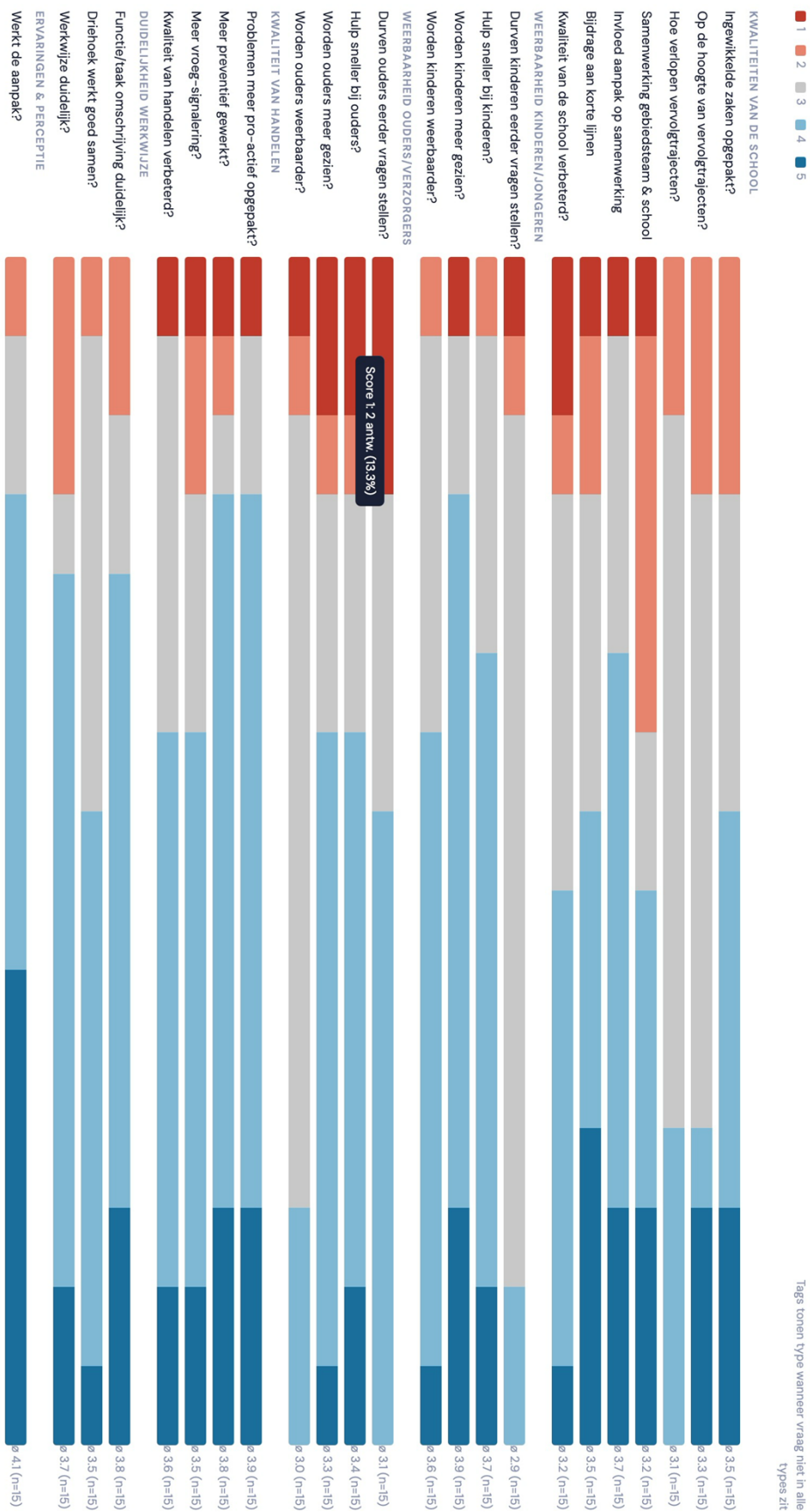
- Efficiëntie: Denk je dat we met deze werkwijze de komende 10 jaar bijdragen aan kosten-efficiënt jeugdbeleid?
- Effectiviteit: Denk je dat welzijn van betrokkenen met deze werkwijze de komende 10 jaar wordt verbeterd?

In dit hoofdstuk doen we verslag van resultaten van de derde ronde inclusief enkele trends over de afgelopen vijf jaar. Afsluitend geven we aanbevelingen voor het verder ontwikkelen van de GIS-werkwijze.

Respondenten hebben goed (ruim 100 open antwoorden) gebruik gemaakt van de mogelijkheden om toelichtingen, ervaringen, meningen, knelpunten, en verbeterpunten aan te geven. De monitor is daarmee een erg waardevolle bijdrage aan de verdere ontwikkeling van de GIS-werkwijze.

3.3 Ervaren effecten

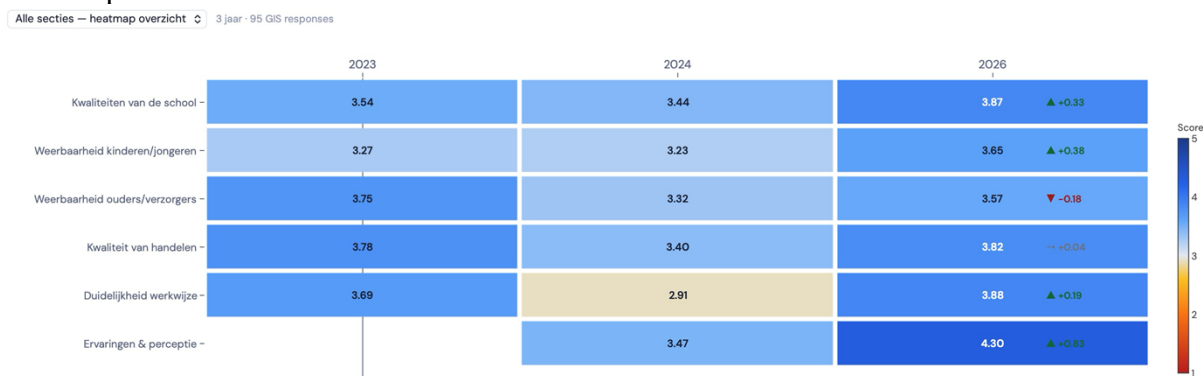
Bij de ervaren effecten ging het om: kwaliteiten van de school, weerbaarheid van kinderen, weerbaarheid van ouders, kwaliteit van handelen, duidelijkheid van de werkwijze, kwaliteit van de jeugdzorg. Samengevat hebben we gevraagd of de GIS-werkwijze werkt. Hieronder worden de resultaten uit 2026 weergegeven.

Figuur 5 Ervaren effecten van de GIS-werkwijze

De resultaten laten zien dat men positief is over de effecten. De kwaliteit van de scholen wordt met de GIS-werkwijze verbeterd. Men vindt wel dat vervolgtrajecten nog beter kunnen worden opgepakt en dat samenwerking tussen school en gebiedsteam aandacht verdient. Weerbaarheid van kinderen en ouders wordt verbeterd, men ziet dat meer bij de kinderen dan bij ouders. De kwaliteit van handelen in de zin van pro-actief werken, meer preventief, vroegtijdige signalering, vindt men verbeterd. De werkwijze vindt men duidelijk.

Hieronder geven we trends weer voor de ervaren effecten in 2023, 2024 en 2026. In 2023 waren de professionals overwegend positief over de effecten van de GIS-werkwijze. In 2024 was men gematigd positief, er werden verschillende verbeterpunten genoemd, die in 2025 deels zijn doorgevoerd. In 2026 is men erg positief over de GIS-werkwijze. Wel zijn er knelpunten en verbeterpunten benoemd.

Figuur 6 Trends in ervaren effecten over de drie afnames in '23, '24 en 2026

3.4 Verbeterpunten

De professionals hebben een aantal verbeterpunten genoemd.

1. **Zichtbaarheid/betrokkenheid.** Dit komt regelmatig voor in reacties waarin wordt aangegeven dat de GIS-medewerker meer zichtbaar kan zijn in de school, waardoor de impact van de aanpak wordt versterkt.
2. **Afstemming/Communicatie.** Afstemming tussen de GIS-medewerker, de school en gebiedsteam kan verder worden verbeterd.
3. **Tijdsdruk/Capaciteit.** Professionals ervaren nog vaak een tekort aan tijd en capaciteit, waardoor ze niet in staat zijn om alle taken en verantwoordelijkheden adequaat uit te voeren.
4. **Duidelijkheid over de rol/verantwoordelijkheid.** De rol en verantwoordelijkheden van de GIS-medewerker kunnen nog duidelijker voor de school met ouders en kinderen en bijvoorbeeld andere professionals worden gemaakt. Samenwerking wordt naar verwachting hierdoor verder verbeterd.
5. **Flexibiliteit in de aanpak.** Meerdere respondenten benadrukten dat de GIS-aanpak nog beter kan aansluiten bij de specifieke behoeften van individuele leerlingen of de school. Er wordt aangegeven dat de werkwijze soms te formeel is en dat er meer ruimte moet zijn voor maatwerk en flexibiliteit.

Kort samengevat: Zichtbaarheid, samenwerking, beschikbare tijd, duidelijkheid over rollen en verantwoordelijkheden, en flexibiliteit in de aanpak zijn elementen die direct aangepakt kunnen worden.

3.5 Waardering van de GIS-werkwijze

De waardering van professionals van de GIS-werkwijze is groot. In 2026 zou 100% van de respondenten de GIS-werkwijze aan andere collega's adviseren. Positieve punten die vaak worden genoemd zijn de kwaliteiten van de GISser (communicatie, motivatie, persoonlijke betrokkenheid, enthousiasme), laagdrempeligheid en vroegsignalering, en het streven naar samenwerking tussen school en gebiedsteam. We hebben ook gevraagd naar de efficiëntie en effectiviteit van de GIS-werkwijze op langere termijn. Alle professionals hebben geantwoord dat naar hun mening met de GIS-werkwijze de komende 10 jaar jeugdbeleid meer kosten-efficiënt gaat worden en dat de GIS-werkwijze direct bijdraagt aan het welzijn van kinderen en ouders. Dit geeft weer dat het vertrouwen van professionals in de GIS-werkwijze erg groot is.

3.6 Aanbevelingen

Op basis van een analyse van de antwoorden geven we de volgende twee aanbevelingen voor het verder ontwikkelen van de GIS-werkwijze in Tytsjerksteradiel.

Versterken van laagdrempeligheid en kwaliteit van handelen. De laagdrempeligheid en het directe handelen wordt erg gewaardeerd. Ga na of dit kan worden versterkt door bijvoorbeeld de beschikbaarheid van GISsers te vergroten en processen verder te versnellen en te vereenvoudigen. Investeer in trainingen voor GISsers over vroegsignalering tactieken en herkennen van risicoprofielen. De rol van een GISser wordt zo versterkt en naar verwachting wordt de doorstroming verminderd.

Versterken van samenwerking en communicatie. Samenwerking en communicatie tussen betrokkenen is cruciaal en wordt al erg gewaardeerd. Ook wordt dit nog gezien als een verbeterpunt. Structureer en stroomlijn processen rondom een GISser. Maak criteria voor de inzet en procedures voor signalering en verwijzing helder en toegankelijk. Een checklist voor de GISser bij het starten van een casus is hiervan een voorbeeld. Ontwikkel bijvoorbeeld een terugkoppelingsprotocol ook om inzicht in vervolgtrajecten verder te verduidelijken voor betrokkenen. Maak de GISser zichtbaar in de school en communiceer de rol van de GISser regelmatig en eenduidig naar ouders en kinderen.

4. JONGERENWERK VO 2025-2026

4.1 Ontwikkelen van het Jongerenwerk VO impactmodel

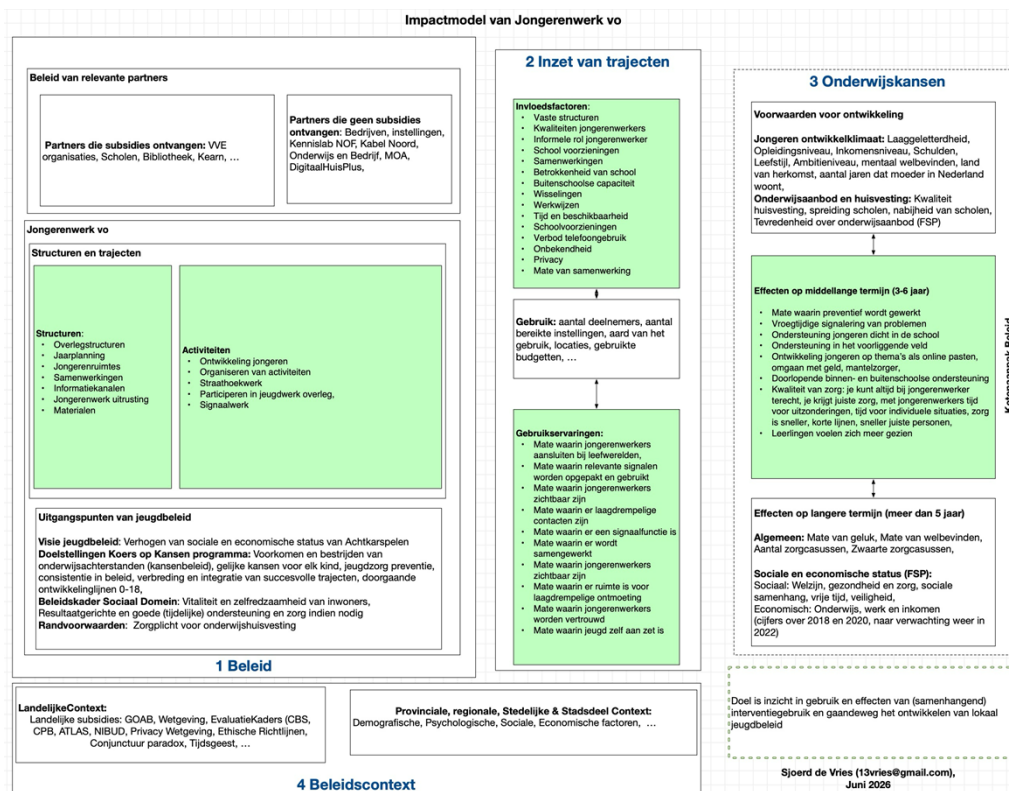
KEaRN is in de gemeenten Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel verantwoordelijk voor 'Jongerenwerk in het voortgezet onderwijs'. Jongerenwerkers zijn actief binnen het voortgezet onderwijs. Vanuit de gemeente Achtkarspelen maakt dit 'Jongerenwerk VO' deel uit van het 'Koersvast' jeugdbeleid.

We hebben een specifiek Jongerenwerk VO impactmodel ontwikkeld. We hebben in januari 2026 met vijf direct betrokkenen bij het Jongerenwerk VO een kort online interview gehouden. De centrale vraag was: Hoe werken jongerenwerkers en welke resultaten willen ze graag bereiken? De vijf interviewvragen waren:

1. Wat is jouw rol in dit jongerenwerk?
2. Wat zie je als de belangrijkste activiteiten?
3. Welke factoren beïnvloeden deze activiteiten?
4. Welke belangrijke ervaringen en effecten verwacht je de komende jaren?
5. Hoe waardeer je dit jongerenwerk?

Het waren interviews van 30 minuten. Tijdens het interview zijn antwoorden samen met deelnemers in een powerpoint presentatie verwerkt. De deelnemers hebben antwoorden na afloop gekregen en desgewenst kunnen aanpassen en aanvullen.

Het jongerenwerk VO is met name opgezet omdat de leefwereld van jongeren steeds complexer wordt en er een toenemend beroep wordt gedaan op jeugdzorg. Jongerenwerkers hebben een eigen rol binnen en buiten de scholen. Op basis van al deze antwoorden hebben we een voorlopig impactmodel opgesteld van het jongerenwerk in het VO. De groene blokken bevatten antwoorden die in de interviews zijn gegeven.

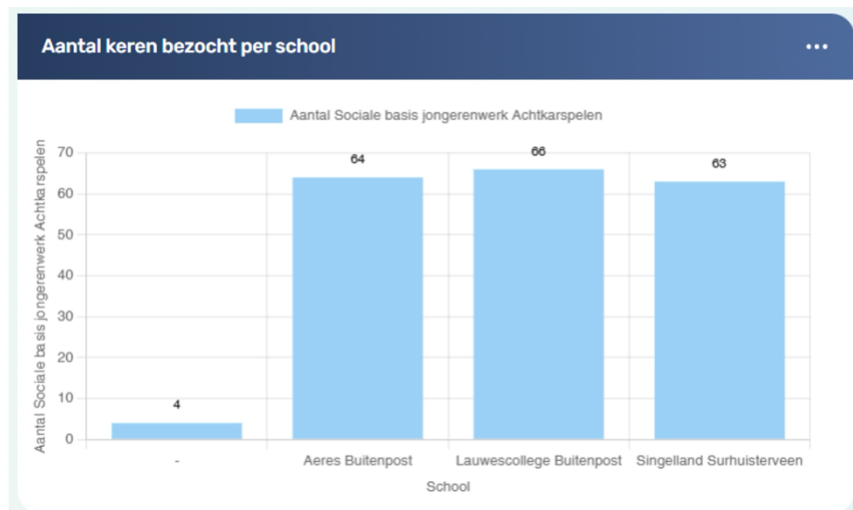

Figuur 7 Het Jongeren VO impactmodel

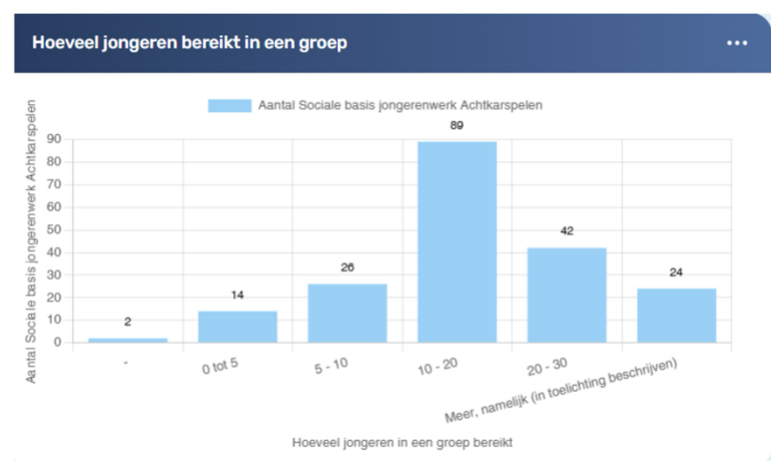
Dit model is gebruikt om de betrokken professionals te vragen naar de ervaren effecten met Jongerenwerk VO.

4.2 Inzet Jongerenwerk VO

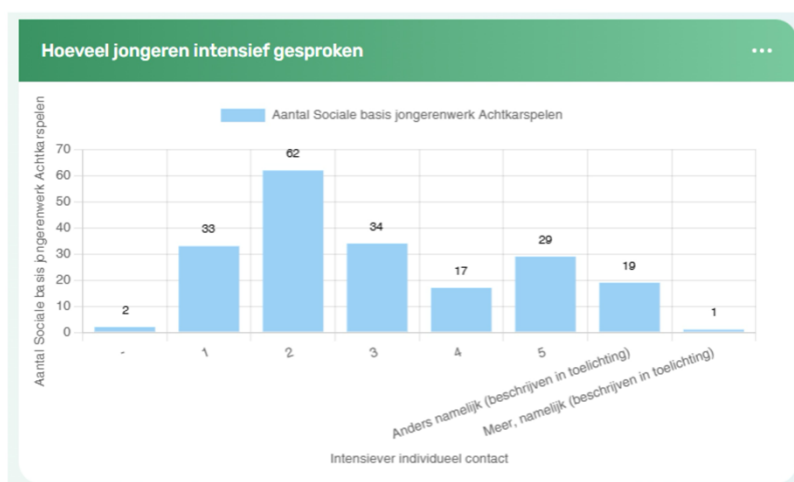
Kearn heeft een interne administratie waarin de inzet van Jongerenwerk VO wordt geregistreerd. Dit is in 2025 ontwikkeld en geïmplementeerd. Cijfers over 2025-2026 geven dan ook nog alleen een indicatie van het gebruik ervan. Onderstaande grafieken geven bijvoorbeeld weer het aantal bezoeken aan scholen, contacten tussen jongerenwerkers en groepen jongeren, intensieve individuele contacten en onderwerpen die in die gesprekken aan de orde zijn geweest.

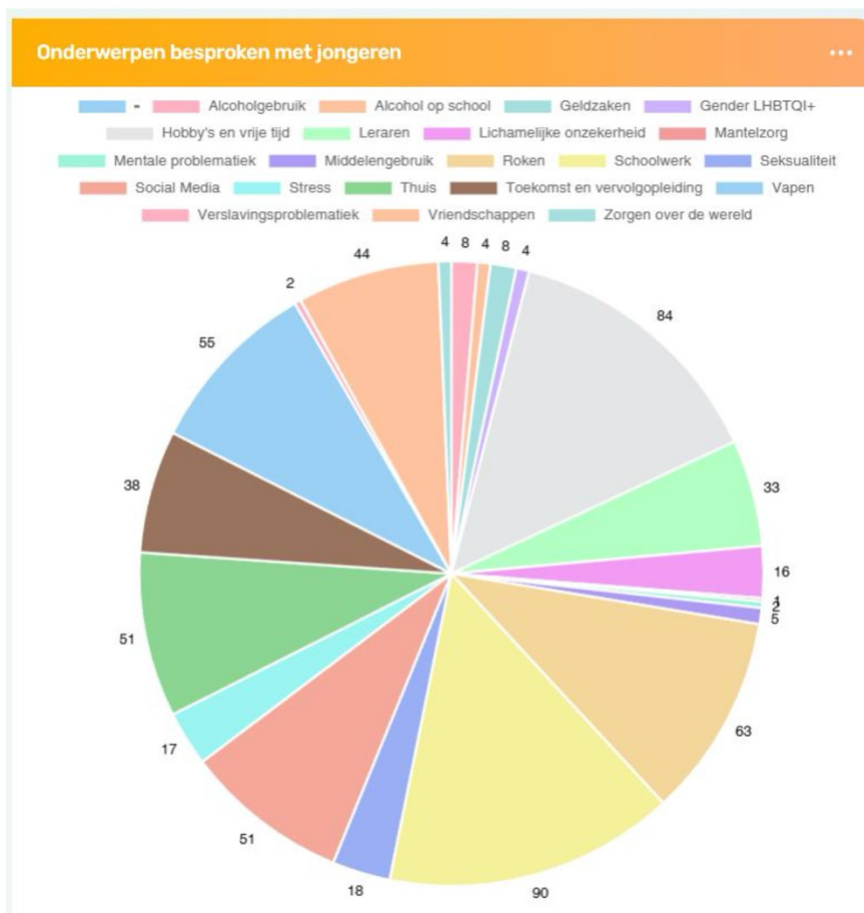
Figuur 8 Aantal bezoeken van jongerenwerkers aan scholen in 2025-2026

Figuur 9 Aantal keren dat jongerenwerkers met groepen jongeren hebben gewerkt in 2025-2026

Figuur 10 Aantal keren dat jongerenwerkers intensieve individuele gesprekken hebben gevoerd in 2025-2026

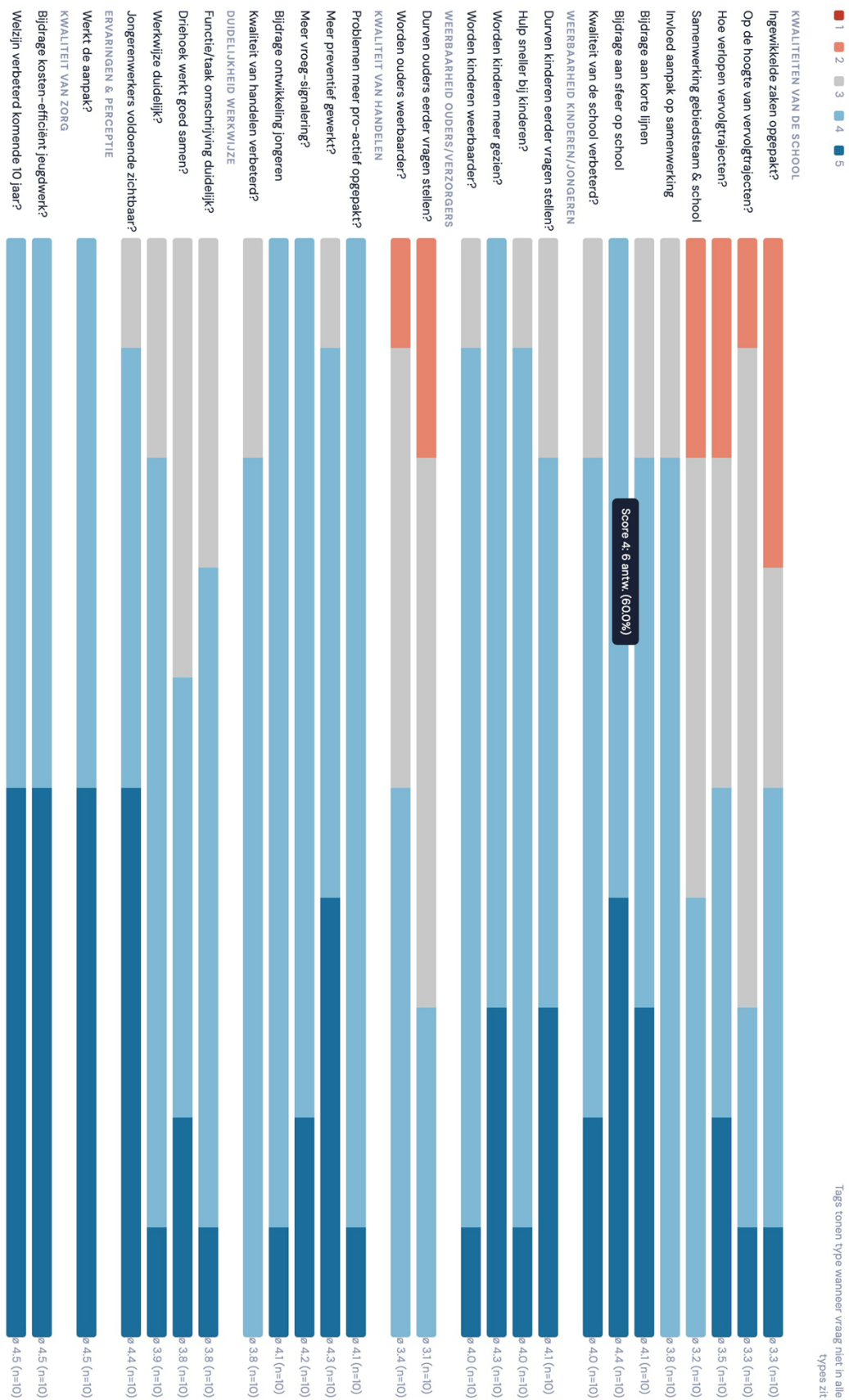

Figuur 11 Onderwerpen die in intensieve gesprekken met jongeren aan de orde zijn geweest

We geven hiermee slechts een indicatie van de inzet van Jongerenwerk VO. Maar de overzichten geven wel aan dat jongeren goed worden bereikt.

4.3 Ervaren effecten

Bij de ervaren effecten ging het om: kwaliteiten van de school, weerbaarheid van kinderen, weerbaarheid van ouders, kwaliteit van handelen, duidelijkheid van de werkwijze, kwaliteit van de jeugdzorg. Samengevat hebben we gevraagd of Jongerenwerk VO werkt. Hieronder worden de resultaten uit 2026 weergegeven.

Figuur 12 Ervaren effecten van Jongerenwerk VO

De resultaten laten zien dat men in het algemeen beoogde effecten in de praktijk ervaart. Vanuit het perspectief van de professionals van de scholen wordt wel meer inzicht en duidelijkheid verwacht over de casussen. Samenwerking tussen jongerenwerkers en de school kan verder worden verbeterd. Ook kan de duidelijkheid van de werkwijze verder worden verbeterd. De betrokken professionals vinden wel dat de werkwijze erg goed werkt, problemen worden pro-actief opgepakt, en jongerenwerkers dragen sterk bij aan de ontwikkeling van jongeren. Jongeren worden veel weerbaarder en worden met deze werkwijze veel meer gezien.

4.4 Verbeterpunten

Twee verbeterpunten staan centraal in de opmerkingen die zijn gemaakt.

- **Samenwerking.** De data wijzen consistent op behoefte aan verbeterde samenwerking tussen het jongerenwerk, scholen, ouders en andere betrokken partijen, zoals met MDT (Maatschappelijke DienstTijd). Veel open antwoorden benadrukken het belang van een heldere afstemming en duidelijke rollen en verantwoordelijkheden.
- **Zichtbaarheid.** Er is een duidelijke behoefte aan meer zichtbaarheid van het jongerenwerk, zowel onder jongeren, ouders als schoolpersoneel. Veel reacties wijzen op het feit dat de impact van het jongerenwerk niet altijd duidelijk is, wat leidt tot onduidelijkheid en vragen.

4.5 Waardering van de Jongerenwerk VO werkwijze

De waardering van de betrokken professionals van Jongerenwerk VO is groot. Iedere respondent zou deze aan andere collega's adviseren. De volgende redenen worden vaak genoemd.

- **Verhoogde herkenbaarheid en laagdrempeligheid.** De data wijzen consistent op de waarde van de fysieke aanwezigheid van jongerenwerkers op school (zie open antwoorden zoals: "Door zichtbaar te zijn op de scholen er meer herkenbaarheid ontstaat"). Dit draagt bij aan een laagdrempelige aanpak, wat cruciaal is voor het bereiken van jongeren.
- **Positieve ervaringen met samenwerking.** Een overwegend positieve beoordeling van de werkwijze, met veel vermeldingen van samenwerking (zie open antwoorden zoals: "We zijn erg tevreden over de inzet van jongerenwerkers op school") suggereert dat de huidige aanpak effectief is in het faciliteren van samenwerking tussen verschillende partijen (school, jongerenwerk, ouders).

We hebben ook gevraagd naar de efficiëntie en effectiviteit van Jongerenwerk VO op langere termijn. Alle professionals hebben geantwoord dat naar hun mening met Jongerenwerk VO de komende 10 jaar jeugdbeleid meer kosten-efficiënt gaat worden en dat Jongerenwerk VO direct bijdraagt aan het welzijn van kinderen en ouders. Dit geeft weer dat ook het vertrouwen van professionals in Jongerenwerk VO erg groot is.

4.6 Aanbevelingen aan professionals

De belangrijkste vier aanbevelingen om het Jongerenwerk verder te verbeteren zijn de volgende.

Versterk de samenwerking en zichtbaarheid. Een groot deel van de positieve feedback draait om de waarde van de aanwezigheid van jongerenwerkers op scholen. Het versterken van deze

aanwezigheid, met name op de havo top, en het actief inzetten van de expertise van jongerenwerkers in multidisciplinaire teams (MDT) zou de effectiviteit aanzienlijk vergroten.

Verbeter de communicatie en transparantie. Zoals in de open antwoorden naar voren komt, is er behoefte aan meer helderheid over de rol en verantwoordelijkheden van het jongerenwerk. Het verstrekken van duidelijke informatie over de aanpak, de taken en de contactmomenten met scholen en ouders zou de betrokkenheid en het vertrouwen vergroten.

Focus ook op samenwerking met ouders. Hoewel de samenwerking met scholen positief wordt beoordeeld, is de samenwerking met ouders minder sterk. Het versterken van de relatie tussen jongerenwerkers en ouders, bijvoorbeeld door gezamenlijke informatie-uitwisseling en het faciliteren van open communicatie, zou de effectiviteit van het jongerenwerk vergroten.

Zorg voor meer concrete afspraken en handreikingen. Veel respondenten signaleren dat er nog steeds onduidelijkheid bestaat over wat het jongerenwerk daadwerkelijk kan bieden. Het maken van duidelijke afspraken over de aanpak en het bieden van concrete handreikingen, zoals informatie over beschikbare ondersteuning en contactgegevens, zou de effectiviteit van het jongerenwerk vergroten.

5. TOT BESLUIT

We hebben betrokken professionals gevraagd naar de effecten die zij ervaren en naar de waardering van werkwijzen. Naast bijvoorbeeld GISsers en jongerenwerkers ging het ook om IB-ers en contactpersonen. In feite ‘oordelen’ zij deels over eigen werk, ze geven hun ervaringen weer. In een vervolgstap nemen we ook de ervaringen van jongeren, ouders en verzorgenden mee. We verwachten dat met bijbehorende workshops professionals steeds meer verantwoordelijkheid krijgen en nemen voor het continu verbeteren van de kwaliteit ervan.

Deze jeugdbeleid monitor is deel van de impact van jeugdbeleid. Alleen al het gezamenlijk willen leren is impact. Resultaten en het werken met geleerde lessen is een tweede belangrijk aspect van impact

De gemeente zou in al haar contracten met gesubsidieerde partners het belang van monitoren, evalueren en leren moeten opnemen. Men zou deelname aan de JB-monitor kunnen verplichten, inclusief deelname aan bijbehorende workshops. Het belang van samenwerkingen moet dan wel structureel met tijd ondersteund worden. Zo kunnen samenwerkingen worden ingericht, worden onderhouden en continu worden verbeterd door middel van bijvoorbeeld leer-werk tafels, beslistafels, ervaringstafels, en breng-verder tafels. Zo wordt het continu verbeteren van jeugdbeleid een gezamenlijk en integraal proces.